

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
Slovak Blind and Partially Sighted Union

Sekulská 1
842 50 Bratislava
Slovenská republika

tel.: +421/2/69 20 34 20
+421/2/69 20 34 21

IČO: 00683876
DIČ: 2020804731

e-mail: unss@unss.sk
web: www.unss.sk

Tlačová správa

Pri príležitosti 13. novembra ÚNSS pripomína bariéry

Pri príležitosti Medzinárodného dňa nevidiacich (13. november) pripomína Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) bariéry, na ktoré ešte i dnes narážajú ľudia so zrakovým postihnutím.

Svetová únia nevidiacich (WBU) eviduje 253 miliónov ľudí so zrakovým postihnutím. Predpokladá sa, že na Slovensku má asi 1,5 až 2 percentá populácie vážny problém so zrakom, čo zahŕňa nielen nevidiacich, ale aj slabozrakých. Teda ľudí, ktorí ani s najlepšou optickou korekciou nedokážu čítať noviny. „Presnejšiu štatistiku zatiaľ k dispozícii nemáme, no veríme, že keď sa podarí plne sfunkčoniť elektronickú zdravotnú knižku budú dáta jasné. V našej organizácii evidujeme členov či klientov, ktorí sa u nás dobrovoľne prihlásia alebo sa rozhodnú využiť naše sociálne služby,“ konštatuje **Branislav Mamojka, predseda Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS)**. Aktuálne Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska združuje 3 200 členov v 56 základných organizáciách. Profesionálne sociálne služby poskytuje 8 krajských stredísk a 56 poradenských miest. Ročne ich pomoc využije vyše 5-tisíc klientov, ktorým sociálni pracovníci venujú 25 000 hodín pomoci.

Počas viac ako 30-ročnej existencie naplňa ÚNSS svoje poslanie v mnohých smeroch: aktivizovaním osôb so zrakovým postihnutím, edukáciou verejnosti, poskytovaním sociálneho poradenstva a sociálnych služieb, ale najmä obhajobou záujmov a práv ľudí so zrakovým postihnutím. Napriek tomu, že sa v mnohých oblastiach situácia posunula vpred, ešte stále ľudia so zrakovým postihnutím narážajú na bariéry a organizácia sa na ne snaží upozorňovať. „Dlhodobu sa usilujeme presadiť pri novelizáciách stavebnej legislatívy účinnejšie a prísnejšie opatrenia na zabezpečenie bezbariérovosti výstavby. Naďalej pretrvávajú nedostatok záujmu kompetentných o zavedenie kontroly a penalizácie za nedodržanie pravidiel bezbariérovosti, ale aj o zavedenie autorizovaných znalcov pre bezbariérovú výstavbu. Najnovšie návrhy stavebných zákonov už obsahujú priaznivejšie ustanovenia, ale stále sa o nich len diskutuje a nie sú predmetom schvaľovania. To v nás

vyvoláva obavu, aby neboli znovu stiahnuté tak ako predchádzajúci pokus o novelizáciu v roku 2015,“ hovorí Branislav Mamojka.

Rezervy sú tiež v prístupnosti informácií. Problémom sú webové sídla či elektronické dokumenty. „Vždy sa snažíme byť nielen tým, kto na problém upozorní, ale i tým, kto podá pomocnú ruku. Aj preto sme zastrešili medzinárodný projekt Od vzdelávania k inklúzii (From Education to Inclusion), v ktorom sa snažíme odstraňovať bariéry – informačné, architektonické i komunikačné. Za cieľové publikum sme zvolili pracovníkov samospráv – zamestnancov stavebných úradov, komunikačných oddelení, kancelárií prvého kontaktu a podobne. Máme za sebou niekoľko webinárov a môžeme konštatovať, že účastníci boli spokojní. Boli prekvapení, že množstvo bariér možno odstrániť pomerne jednoducho, len treba vedieť ako. Avšak školili sme aj nevidiacich a slabozrakých lídrov, aby členovia našej komunity svoje práva nielen poznali, ale zároveň ich vedeli fundovane obhájiť,“ vysvetľuje B. Mamojka.

Aj bankový sektor nájde v ÚNSS pomoc. CETIS oddelenie (Centrum technických a informačných služieb) realizuje audit webových sídiel i poradenstvo pri ich tvorbe. Medzi bariéry, s ktorými sa nevidiaci a slabozrakí užívatelia stretávajú, patrí napríklad neprístupnosť výpisov niektorých bánk, pretože sú zasielané v zabezpečenom PDF súbore. V takom prípade však čítač obrazovky nevidiacemu výpis vyhodnotí ako prázdny alebo nečitateľný dokument, čiže sa k dôležitým informáciám vôbec nedostane. „V rámci internetbankingu (IB) bývajú problémom napríklad nedostatočne popísané formulárové polia, ktoré buď nemajú menovku alebo nie je jasné, či sú povinné. Pri tzv. vyskakovacích oknách sa používateľovi nepresunie zameranie na prvok v okne, ale ostane niekde na webstránke. Názov webstránky sa nemení podľa toho, na akej stránke sa práve používateľ nachádza,“ hovorí **Peter Teplický, vedúci CETIS oddelenia.**

„V rámci našej práce sme testovali aj internetbanking viacerých finančných inštitúcií a sme radi, že banky reflektujú naše pripomienky a snažia sa svoje webové produkty plne sprístupniť pre ľudí so zdravotným postihnutím. Navyše, na základe smernice Európskej komisie č. 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb majú byť bankové služby uvedené na trh po 18. júni 2025 plne prístupné pre ľudí so zdravotným postihnutím. Preto je aj v záujme samotných bankových inštitúcií zlepšovať prístupnosť svojich služieb tak, aby v danom termíne vyhovel legislatíve nastolenej spomenutou smernicou,“ dodáva Peter Teplický.

Prečo je 13. november Medzinárodným dňom nevidiacich?

13. november patrí Medzinárodnému dňu nevidiacich od roku 1946. Organizácie zamerané na pomoc nevidiacim a slabozrakým si v tento deň pripomínajú priekopníka systematického vzdelávania nevidiacich Valentina Haüya.

Valentin Haüy sa narodil 13. novembra 1745 do rodiny tkáča, ktorý bol zároveň zvonárom v miestnom premonštrátskom kláštore. Zásluhou tunajších mníchov získal kvalitné vzdelanie.

Bol mimoriadne jazykovo zdatný, ovládal až desať jazykov. V roku 1783 získal titul „prekladateľ kráľa“ Ľudovíta XVI. V roku 1786 bol kráľovským tlmočníkom pre admirality a radnicu. Bol tiež členom pisárskeho úradu. Pokojný život dvorného prekladateľa narušil šokujúci zážitok. Na Námestí svornosti v Paríži bol svedkom zosmiešňovania a dehonestovania skupiny nevidiacich počas pouličnej slávnosti. Na hlavu im dali smiešne čiapky, na oči veľké kartónové okuliare a prikázali im hrať na rôzne hudobné nástroje, čoho výsledkom bola kakofónia hluku. Už vtedy sa rozhodol založiť školu pre nevidiacich.

Prvým Haüyovým žiakom sa stal mladý nevidiaci žobrák. Vytvoril preňho abecedu reliéfnych písmen a naučil ho čítať. V septembri 1784 o svojich skúsenostiach zverejnil článok a následne získal podporu francúzskej akadémie vied. Už o rok nato založil Ústav pre mladých slepcov. Jeho poslaním bolo vzdelávať nevidiacich študentov. Počas francúzskej revolúcie bol ústav, vtedy už označovaný ako Kráľovský ústav pre nevidiace deti, prevzatý do správy štátu a 28. septembra 1791 sa stal Národným inštitútom pre nevidiacich robotníkov. Valentin Haüy bol činným aj za hranicami rodného Francúzska. Na pozvanie ruského cára Alexandra I. sa v septembri 1806 presťahoval do Petrohradu, aby pomohol so založením školy pre nevidiacich. No ešte cestou tam založil Ústav pre nevidiacich v Berlíne.

Najvýznamnejším žiakom ústavu založeného Valentinom Haüyom a neskôr aj jeho učiteľom, bol Louis Braille, tvorca slepeckého písma, ktoré hrdo nesie jeho meno, Braillovo písmo. Uznáním jeho významu pre vzdelávanie a komunikáciu nevidiacich ľudí je aj fakt, že konečne, už takmer rok existuje Slovenská autorita pre Braillovo písmo v rámci Slovenskej knižnice pre nevidiacich M. Hrebendu v Levoči, ako štátna inštitúcia zaoberajúca sa štandardizáciou slovenského Braillovo písma, jeho rozvojom, výučbou i šírením.

Kontakt:

Eliška Fričovská, PR manažérka ÚNSS

Mob.: 0911 496 629

e-mail: fricovska@unss.sk

www.unss.sk

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) je občianske združenie, ktorého členmi sú nevidiaci a slabozrakí ľudia, ich priaznivci, priatelia a rodičia. V súčasnosti má 3 200 členov združených v 56 základných organizáciách. Svoje služby, poradenstvo a aktivity poskytuje ľuďom so zrakovým postihnutím v každom kraji Slovenska bezplatne. Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska vznikla v roku 1990. www.unss.sk